

- Geknipt voor U -

21 december –

27 december 2010

Gemeente Zandvoort

Gedeputeerde Jaap Bond tevreden met beheerplan damherten

'Afschot is helaas noodzakelijk'

DOOR MARGOT KLOMPMAKER

HAARLEM - Nee, hij staat niet te juichen bij het faunabeheerplan voor de damherten in Noord- en Zuid-Holland. „Je kunt niet blij zijn als je dieren moet doden”, stelt gedeputeerde Jaap Bond van de provincie Noord-Holland. „Maar ik ben wel tevreden dat nu duidelijk is wat er moet gebeuren.”

Het gisteren gepresenteerde rapport is helder over het beheer van de damherten in het duingebied tussen de IJmond en Wassenaar. Het aantal dieren rijst de pan uit, vooral in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD). Je kunt er hekken omheen zetten, wildroosters plaatsen, en de snelheid op wegen aanpassen: het zal nooit genoeg zijn. „Afschot is noodzakelijk, helaas”, benadrukt Bond. „De populatie damherten breidt zich jaarlijks met een kwart uit. We moeten nu echt ingrijpen, anders zijn de problemen straks nauwelijks meer op te lossen.”

En die problemen zijn nu al groot. Uitgebroken herten zorgen voor ongelukken op de wegen. Boeren en kwekers klagen over leeggevreten velden. Inwoners van dorpen mopperen over platgetrapte tuinen en sportterreinen.

De beschuldigende vingers wijzen met name naar de Amsterdamse Waterleidingduinen, waar momenteel niet wordt gejaagd. Gemeente Amsterdam, eigenaar van dit gebied, was daar de afgelopen jaren geen voorstander van, tot groot ongenoegen van beide provincies. Alleen al daarom zijn ze content met het recente rapport. „Hierin staat duidelijk dat je hekken kunt plaatsen wat je wilt, maar dat dit alleen in combinatie met afschieten helpt tegen de aanwas van damher-

Damhert in de sneeuw.

ten.”

Het rapport laat op kaartjes zien waar de meeste overlastmeldingen vandaan komen: de grenzen van de AWD. „De meldingen beginnen bij de noordkant van de AWD, eigenlijk al bij de Zeeweg, en lopen door tot aan de zuidkant bij Langevelderslag. Er is al een aantal maatregelen genomen, zoals het plaatsen van hekken en wildroosters. Daar gaan we ook mee door. Maar je kunt geen hekken om het hele gebied zetten. De wet verbiedt dat. Dan krijg je een soort natuurreservaat. Dat wil de gemeente Amsterdam niet, en wij ook niet. Dus zullen er altijd plekken overblijven waar de dieren eruit kunnen. Daarom is een combinatie met afschieten noodzakelijk, evenals monitoren.”

Met dat laatste bedoelt Bond dat het afschieten zorgvuldig moet worden geregistreerd. „Er wordt alleen geschoten op dieren in het grensgebied van de AWD. En er zal nauwkeurig worden bijgehouden om hoeveel dieren het gaat. Vaak het

zijn het jonge mannetjes die willen uitbreken. Essentieel is het bewaren van evenwicht in het duingebied, ook tussen mannetjes en vrouwtjes. Daarom zal het onvermijdelijk zijn om op een gegeven moment ook vrouwelijke damherten af te schieten. Maar zolang ze kalfjes hebben, zullen de hinds niet worden afgeschoten.”

Bond wijst naar de noordelijker gelegen Kennemerduinen, tussen IJmuiden en Zandvoort. „Daar wordt door afschot het aantal herten op 200 gehouden. Dat is een aantal dat het gebied kan hebben en niet voor overlast zorgt.” Ter vergelijking: in de AWD, ietsje groter, lopen ruim 1100 damherten rond. „En dat is een minimale schatting. Bovendien komt er jaarlijks een kwart bij.”

Er moet snel iets gebeuren, vindt Bond. „Damherten worden steeds verder in de omgeving gesignaleerd, zoals laatst in Lisse en bij de A4! Dat kan zo niet doorgaan. Het is wachten op het eerste ongeluk waarbij een mensenleven te betreuren

Jaap Bond.

FOTO ANP

valt.”

Ook ten zuiden van de AWD bij De Blink en Boswachterij Noordwijk zullen de damherten worden beteugeld. „Maar daar zit niet het grootste probleem. Dat zit in de Waterleidingduinen.”

Dat gebied is eigendom van de gemeente Amsterdam, die de afgelopen jaren niet wilde afschieten. Hoe ligt dat nu? Bond: „De gemeente heeft alle medewerking aan het beheerplan verleend en dat zegt wel iets, vind ik. Ze heeft steeds geroepen: hekken zijn voldoende, maar dat wordt in dit rapport weerlegd. We hopen dat ze dit nu inziet. Of Amsterdam echt een afschotvergunning gaat aanvragen, weten we nog niet. Dat is aan het college en de raad. Mocht Amsterdam dwars blijven liggen, zullen wij niet aarzelen in te grijpen.”

Maar zelfs als de gemeente akkoord gaat, kan het wel even duren voordat het eerste hert sneuvelt. „Ik houd er rekening mee dat natuurorganisaties de vergunning bij de rechter zullen aanvechten.”

Jaap Bond tevreden met plan

'Afschot herten helaas nodig'

DOOR MARGOT KLOMPMAKER

HAARLEM - Nee, hij staat niet te juichen bij het faunabeheerplan voor de damherten in Noord- en Zuid-Holland. „Je kunt niet blij zijn als je dieren moet doden”, stelt gedeputeerde Jaap Bond van Noord-Holland. „Maar ik ben wel tevreden dat nu duidelijk is wat er moet gebeuren.”

Het gisteren gepresenteerde rapport is helder over het beheer van de damherten in het duingebied tussen de IJmond en Wassenaar. Het aantal dieren rijst de pan uit, vooral in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD). Je kunt er hekken omheen zetten, wildroosters plaatsen en de snelheid op wegen aanpassen: het zal nooit genoeg zijn. „Afschot is noodzakelijk, helaas”, benadrukt Bond. „De populatie damherten breidt zich jaarlijks met een kwart uit. We moeten nu echt ingrijpen.”

De problemen zijn groot. Uitgebroken herten zorgen voor ongelukken op wegen. Boeren en kwekers klagen over leeggevreten velden. Dorpsbewoners mopperen over platgetrapte tuinen en sportterreinen.

De beschuldigende vingers wijzen met name naar de Am-

sterdamse Waterleidingduinen, waar momenteel niet wordt gejaagd. Amsterdam, eigenaar van dit gebied, was daar de afgelopen jaren geen voorstander van, tot groot ongenoegen van beide provincies. Alleen al daarom zijn ze content met het recente rapport. „Hierin staat duidelijk dat je hekken kunt plaatsen wat je wilt, maar dat dit alleen in combinatie met afschieten helpt tegen de aanwas van damherten.”

Het afschieten moet zorgvuldig worden geregistreerd. „Er wordt alleen geschoten op dieren in het grensgebied van de AWD. Vaak het zijn het jonge mannetjes die willen uitbreken. Essentieel is het bewaren van evenwicht in het duingebied, ook tussen mannetjes en vrouwtjes. Daarom zal het onvermijdelijk zijn om op een gegeven moment ook vrouwelijke damherten af te schieten. Maar zolang ze kalfjes hebben, zullen de hinds niet worden afgeschoten.”

Er moet snel iets gebeuren, vindt Bond. „Damherten worden steeds verder in de omgeving gesignaleerd, zoals laatst in Lisse en bij de A4! Dat kan zo niet doorgaan.”

→ Regio: 'Afschot is helaas noodzakelijk'

Inspreken via internet

HAARLEM - Bewoners van Haarlem-Noord kunnen digitaal hun ideeën spuien over de nieuwe inrichting van het gebied rond de Kleverlaan.

Met het verdwijnen van de Stadskweektuin en de kantoren van de gemeente aan de Kleverlaan komt er ruimte voor een

nieuwe indeling. Dankzij de begraafplaats aan de Kleverlaan, de Schoterveenpolder en de sportvelden aan de Delftlaan is het gebied een 'groene long' in dit stadsdeel. Via www.haarlem.nl/kleverlaanzone kunnen bewoners tot 28 januari hun reacties geven.

Opening ijsbaan met warme contacten

HAARLEM/ZANDVOORT - Door de samenwerking tussen Haarlem en Zandvoort in het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds krijgen nu ook kinderen in een achterstandspositie in Zandvoort de mogelijkheid om zich cultureel en sportief te ontplooiën. Door de aansluiting van Zandvoort bij Haarlem komen meer faciliteiten beschikbaar voor de Zandvoortse kinderen.

door Onno van Middelkoop

Afgelopen zondag werd het startschot gegeven voor de samenwerking door wethouder Gert Toonen van Zandvoort en cultuurwethouder Pieter Heiligers van Haarlem, daarmee ook de Zandvoortse ijsbaan op het Raadhuisplein in gebruik nemend. Het startschot zelf haperde op nogal knullige wijze. Beide wethouders en de voorzitters van

(Foto: www.ovmfotografie.nl). •

het bestuur van het Jeugdcultuurfonds en Jeugdsportfonds Haarlem en Zandvoort, Niny van Oerle en Wim Woerde, stonden broederlijk naast elkaar te klunzen om de 'confettikanonnen' tot vuren te dwingen. Uiteindelijk lukte het Toonen om zijn 'kanon' eerder te laten 'knallen' dan zijn kompanen. Enige hilariteit kon natuurlijk niet uitblijven. Desgevraagd vertelt Pieter Heiligers: "Ik ben vooral ingenomen met de educatieve culturele samenwer-

king tussen Haarlem en Zandvoort. De samenwerking zorgt ervoor dat in deze twee gemeenten kinderen op cultureel of sportief gebied niet meer aan de kant blijven staan. Dat is ook goed nieuws voor alle culturele instellingen en initiatieven in Haarlem, want Haarlem heeft op dit gebied voor deze kinderen veel te bieden!" Aan cultuur in Haarlem geen gebrek. Ook sporten kun je er uitstekend. En ook in Haarlem hebben ze een ijsbaan. Een grote. Door de opening van de Zandvoortse ijsbaan konden de Zandvoortse kinderen alvast een uurtje gratis schaatsen. De ijsbaan ligt er tot 3 januari 2011. Kijk voor de openingstijden en tarieven van de baan op www.winterwonderlandzandvoort.nl. Krijgt de schaatskooft je te pakken, dan kun je altijd nog in Haarlem terecht na 3 januari 2011. En met een beetje geluk ook op natuurijs. •

Het startschot 'haperde', maar de samenwerking tussen Haarlem en Zandvoort is een feit (Foto: www.ovmfotografie.nl).

1BER 2010

STADSREDACTIE@HAARLEMSDAGBLAD.NL

Haarlem

AD 22/12/10

Marianne Spruijt knalt met auto op damhert

'Ik had gespiest kunnen worden'

DOOR EVA VIJSELAAR

ZANDVOORT - Marianne Spruijt uit Velsbroek kreeg vorige week maandag de schrik van haar leven. Ze reed 's ochtends over de Zeeweg naar Zandvoort toen er plotseling een damhert voor haar auto sprong.

Ze kon het beest niet meer

ontwijken. Met tachtig kilometer per uur knalden ze op elkaar. Spruijt: „Ik heb nog geluk gehad dat het hert van links kwam. Als ik het dier frontaal had geraakt, had ik op zijn gewei gespiest kunnen worden.” Terwijl ze enkele meters verderop tot stilstand kwam, verdween het zwaargewonde

hert de bosjes in. Haar auto was zwaar beschadigd.

Toch ging Spruijt naar de Oranje Nassaschool in Zandvoort, waar ze leerkracht is. Via de rijderstoel klom ze uit de auto. Eenmaal buiten realiseerde ze zich pas goed wat haar was overkomen. „Een enorme klap. Een hert is geen klein

beest, dus aan de auto was goed te zien wat er was gebeurd.”

Later werd haar auto weggeleept. Spruijt is geschrokken van het ongeluk. Ze noemt de aanrijding 'traumatisch'. „Het is heel naar om ineens zo'n beest voor je auto langs te zien schieten. Het gaat ontzettend snel. Ik was bang dat ik het dier door

mijn voorruit zou krijgen.”

Ze ziet vaker herten langs de weg als ze naar haar werk rilt. Ze heeft het probleem al meermalen bij de gemeente aangekaart. „Na mijn laatste brief aan de provincie kreeg ik het advies het hogerop te zoeken. Ach, de gemeente, de provincie, iedereen wijst naar een ander.”

'Herten lopen op schoolplein'

DOOR MERLIN MULDER

ZANDVOORT - Damherten op het schoolplein van de Oranje Nassaschool in Zandvoort zorgen voor gevaarlijke situaties. Dat zegt schooldirecteur Mirjam Fuldner.

„De herten komen te dicht bij de school en lopen zelfs over het plein. Laatst renden er twee tussen de spelende kinderen door. Ik ben bang dat het een keer misgaat. Straks schrikt zo'n beest en loopt een kind omver”, zegt Fuldner.

Ook ouders klagen over de damherten die op de wegen in de buurt van de school lopen. „Ze zijn bang dat een hert plotseling voor hun auto springt. Dat kan natuurlijk levensgevaarlijk zijn.” Ook maken de dieren met hun geweien krassen op geparkeerde auto's en ligt er regelmatig hertenpoep op het plein.

De hertenoverlast in de omgeving van de school speelt al een paar jaar. Fuldner vindt dat de gemeente te weinig actie onderneemt. „Ik heb contact opgenomen met de gemeente. Maar ik krijg te horen dat ze er niets aan kan doen. Het enige dat mogelijk is, is melding doen bij de politie. Zo weet de politie waar de beesten zijn en staat de gemeente

sterker bij de meldingen aan Waternet.”

Fuldner heeft de diverse instanties al vaak ingelicht over de overlast van de wilde dieren bij de school. Ze begrijpt dat de politie weinig kan uitrusten, maar ze vindt dat er wel iets gedaan moet worden. Vorig jaar keek de politie nog raar op van de meldingen. „Ze reageerde laconiek toen ik zei dat hier een stuk of twaalf damherten over het plein liepen. Terwijl die beesten ook zo de straat op kunnen rennen en dat is ontzettend gevaarlijk.”

De gemeente is momenteel bezig met het plaatsen van hekken bij de Zuidduinen. „Ik hoop dat het helpt.”

Ze benadrukt: „Ik heb echt niks tegen herten. Ik vind het prachtige dieren en het blijft bijzonder om ze van dichtbij te kunnen zien. We hebben de natuur voor onze ramen. Maar het gaat mij ook om de kinderen. Die moeten veilig buiten kunnen spelen.”

Een hert aan de wandel in Zandvoort.

FOTO SYLVIA STIENSTRA

Inspectierapporten in te zien GGD luis in pels van kinderopvang

DOOR IVO LAAN

HAARLEM - Na de omvangrijke zedenzaak in Amsterdam ligt de kinderopvang onder een vergrootglas. Op de internetsite van de GGD Kennemerland kunnen ouders de inspectierapporten bekijken van het kinderdagverblijf waar hun kinderen naartoe gaan.

Het is een lange lijst met inspectierapporten op de internetsite. De kindercentra worden om het jaar onaangekondigd getoetst door de GGD. In die bezoeken bekijkt de GGD hoeveel beroepskrachten er zijn op het aantal kinderen, de groeps-grootte en het gebruik van Nederlands als voertaal. De controleurs doen ook steekproeven over de verklaringen omtrent gedrag (VOG) en diploma's. Daarnaast bevraagt ze medewerkers van de kinderdagverblijven over het protocol 'vermoeden van kindermishandeling'.

Als een kinderdagverblijf voldoet aan de regels, wordt er minder gecontroleerd. Zo niet, dan volgen er herhalingsbezoeken tot alles voldoet. Mooi voorbeeld hiervan is te zien bij Kindergarden Joy in Schalkwijk. Toen de GGD daar in januari langskwam, constateerde de inspecteur een aantal gebreken. Niet alle verklaringen

omtrent gedrag waren beschikbaar en een pedagogisch medewerkster had geen volwaardig diploma. De GGD kwam daarna opnieuw langs in maart, juni en oktober. De gemeente heeft daarna gehandhaafd om ervoor te zorgen dat het kinderdagverblijf orde op zaken stelde. Bij het laatste bezoek in oktober constateerde de GGD dat Kindergarden Joy voldeed aan de eisen en adviseerde de gemeente om niet meer te handhaven.

Een belangrijk punt bij de handhaving is het aantal beroepskrachten op het aantal kinderen. Bij kinderopvang Regentesselaan van Les Perits moest de GGD ingrijpen. Van februari tot half maart constateerde de GGD dat er regelmatig te weinig beroepskrachten aanwezig zijn. En dat was niet de eerste keer. Ook in 2008 en 2009 werd die overtreding geconstateerd wat voor de GGD de aanleiding was om de gemeente te laten handhaven.

De GGD is scherp op de verklaring omtrent gedrag. Zoals bij een controle in maart bij de Rammelaar, waar bleek dat een stagiaire die sinds september stage liep op het kinderdagverblijf geen verklaring omtrent gedrag was aangevraagd. Dat is daarna in orde gemaakt. ggdkennerland.nl onder het kopje hygiëne zitten alle inspectierapporten.

KIEKJES GEZOCHT

Zandvoort zoekt nieuwe kaarten

Het Zandvoortse college van B en W stuurt regelmatig ansichtkaarten naar inwoners en relaties. Maar de huidige kaartjes zijn bijna op en daarom worden alle fotograferende Zandvoorters opgeroepen hun mooiste plaatjes op te sturen. Voorwaarde is wel, dat de badplaats herkenbaar is op de kiekjes. Het college kiest uiteindelijk een paar winnende ontwerpen voor de nieuwe ansichtkaarten. Naast eeuwige roem krijgen de winnaar een cadeaupakket. Insturen kan tot 7 januari naar info@zandvoort.nl onder vermelding van 'fotowedstrijd'.

PvdD: 'Afschieten damherten geen oplossing voor overlast'

DOOR MERLIN MULDER

ZANDVOORT - Het afschieten van damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) is niet de oplossing voor de overlast, meldt fractievoorzitter Rob van Oeveren van de Partij voor de Dieren (PvdD) in de Provinciale Staten Noord-Holland. Het is volgens hem beter om langs het hele gebied hekken te plaatsen.

„Zodra er een hek om het terrein staat, blijven de herten in de duinen. Afschieten is dan niet meer nodig”, zegt Van Oeveren. Wel is het belangrijk dat de hekken overal goed geplaatst worden, zodat de herten echt niet kunnen ontsnappen. „Ook moeten de dieren het gebied in kunnen komen, door bijvoorbeeld heuvels aan één kant van het hek te ma-

ken. Nu kunnen herten uit Bloemendaal op sommige plekken de waterleidingsduinen niet in.”

Volgens Van Oeveren is bewezen dat afschieten niet werkt tegen overlast. „In Nationaal Park Zuid-Kennemerland wordt al jaren op herten gejaagd. De populatie wordt daar klein gehouden, maar het aantal aanrijdingen met overstekende herten is er niet minder dan in gebieden zonder wildbeheer.” Daarnaast worden herten onrustig van de jacht en gaan ze juist rondzwerfen, zegt hij.

Vorige week werd een fauna-beheersplan van de provincies Noord- en Zuid-Holland gepubliceerd. Hierin staat dat afschot van herten noodzakelijk is om overlast tegen te gaan. Daarnaast worden andere maatregelen in het plan genoemd zoals het

plaatsen van meer hekwerken, wildroosters en wildreflectoren.

Dit jaar hebben zich ruim dertig aanrijdingen met herten voorgedaan in de omgeving van de waterleidingduinen. Van Oeveren vindt dat daar wel iets tegen moet worden gedaan. „Het is beter om een 'wildsignaleringsstelsel' te werken dat alleen waarschuwt als er wild in de buurt is. Nu staan er permanent waarschuwingsborden langs de weg. Dat maakt bestuurders laks. Ze zien negen keer geen hert op de weg, dus verwachten ze de tiende keer ook geen dier op de weg. Dan gaat het dus mis.” Tot slot pleit de PvdD voor strenger controleren op te hard rijden. „Op veel wegen wordt standaard te hard gereden. Daardoor gebeuren er eerder ongelukken, ook met herten.”

De zoute zeewind doet zijn werk

HD
24/12/10

En dag later en ik had deze wandeling moeten schrappen vanwege de sneeuw. Gedetailleerde routeaanwijzingen maken niet veel verschil als essentiële ankerpunten in de Amsterdamse Waterleidingduinen verborgen liggen onder de sneeuw.

Vandaag - geen sneeuw maar wel een beetje zon - is het trouwens ook goed opletten om niet te ver door te lopen of de verkeerde afslag te nemen. Soms moet ik gissen wat de routemakers van Grasduinen nou precies bedoelen. Meestal pakt dat goed uit, slechts een enkele keer loop ik bijvoorbeeld een verkeerde duinheuvel op. Zo'n gemaakte fout krijgt de wandelaar gelukkig wel snel in de gaten.

Volgens de wandeljournalisten van Grasduinen behoort deze route tot de elf mooiste natuurwandelingen van Nederland. Nou vind ik zulke favorietenlijstjes vaak zeer discutabel, maar dat dit gebied hoog scoort bij fervente natuurwandelaars, verbaast niet in het minst. Hier, midden in de Randstad, kun je de natuur opsnuiven als je over stille en onverharde wandelpaden loopt. (Alle elf wandelroutes zijn gratis te downloaden vanaf de website van Grasduinen, zie infokader.)

Bij aankomst staat een tiental auto's op het parkeerterrein bij uitspanning De Oase; ruim drie uur later zijn bijna alle plekken bezet. In het weekeinde is deze ingang echt niet te missen, want dan is het hier vrijwel altijd een drukke boel vanwege de vele hardlopers.

(Hard)lopen in dit officiële natuurmonument (3400 hectare groot) is een voorrecht. Je kunt hier soms uren toeven zonder ook maar één mens tegen te komen. Het is niet alleen één van

de mooiste natuurgebieden, het behoort ook tot de stilste gebieden van de Randstad. Nou is Randstedelijke stilte natuurlijk relatief. Maar zoek je rust, dan kun je toch het beste hier komen.

Bij de ingang van het duingebied passeer ik de Oranjekom, een diepliggende zoetwaterplas, die niet is bevroren dankzij de stroming vanuit de kanalen naar de plas (en dezer dagen ook dankzij baggerwerkzaamheden). Open water trekt natuurlijk veel watervogels, zoals de ijsvogel. Rechtdoor na de ingang is er na zo'n 300 meter aan je rechterhand een vogelkijkplaats vanwaar een goed uitzicht is over de hele kom en aan het einde van deze wandelroute kom je langs een vogelkijkhut.

Eikenbossen, duingraslanden, zandverstuivingen. Na vrijwel elke bocht op deze wandeling krijg je een ander uitzicht voorgeschoteld. Er groeien op de jonge, kalkrijke duinen zeldzame planten en bivakkeren tientallen vogelsoorten. Sinds 1853 wordt in dit gebied water gewonnen, maar dat komt vanaf 1957 eerst uit de Rijn. In twee maanden tijd stroomt het met natuurlijk grondwater vermengde water naar de Oranjekom, waarna het tot drinkwater wordt gezuiverd. (Vanaf De Oase kun je een twee kilometer lange Waterwandeling maken. Onderweg krijg je inzicht in de weg die het water aflegt voordat het thuis uit de kraan komt. Geschikt om met kinderen te doen. Dat geldt ook voor de gps-route voor kinderen vanaf 8 jaar. Hierbij volg je met een gps-apparaat de weg van het water. Onderweg vertellen dieren in het beeldscherm-pje verhaaltjes en stellen ze vragen. Bezoekerscentrum De Oranjekom heeft 5 gps-apparaten voor twee uur te huur à € 5; borg € 20.)

Info

Begin- en eindpunt: De Oase, 1e Leyweg, Vogelenzang

Lengte wandeling: 12 kilometer

Bereikbaar: Vanuit Haarlem/Heemstede borden Zandvoort volgen, 300 meter na station Heemstede-Aerdenhout linksaf richting Vogelenzang. Ingang na twee kilometer aan rechterkant (halte Waterleiding)

Bus: Vanaf stations Haarlem/Heemstede bus 90

Honden: niet toegestaan

Rolstoelen: ongeschikt, ook voor kinderwagens

Horeca: De Oase en pannenkoekenhuis De Duinrand, Zandvoortselaan 130a, Zandvoort

Toegang: dagkaart à € 1,20

Routeinfo: www.grasduinen.nl/natuurwandelingen.asp

Hoewel het grote pak sneeuw nog moet vallen, is het ook vandaag oppassen geblazen. De eerste sneeuw van deze winter is veranderd in een soms spekgladde ijslaag; strooien is hier natuurlijk uit den boze.

Opvallend in het duinlandschap is de scheve vorm van de bomen vanwege de overheersende westenwind. De westzijde van de bomen is bruin: de zoute zeewind doet zijn werk. Elke keer is de eerste ontmoeting met één van de circa 1200 damherten bijzonder. Hoewel, van de eerste zie ik alleen de kont tussen de kale bomen verdwijnen. Een paar minuten later ontwaar ik drie herten op een heuvel; ze eten rustig door en ik ben hen geen blik waardig. Ineens vliegen ze de heuvel op en zijn verdwenen. Steile klimpartijen leveren vrijwel altijd een mooie beloning op in de vorm van een nieuw panorama. Helemaal als in navolging van de zon ook de maan gaat schijnen.

Damherten.